

İSTANBUL ÜNİVERSİTESİ EDEBİYAT FAKÜLTESİ YAYINLARINDAN

ALMAN DİLİ ve EDEBİYATI
DERGİSİ

VIII

STUDIEN ZUR DEUTSCHEN SPRACHE UND LITERATUR

herausgegeben von der
Abteilung für deutsche Sprache und Literatur
an der Philosophischen Fakultät
der Universität Istanbul

1993

EDEBİYAT FAKÜLTESİ BASIMEVİ
İSTANBUL — 1993

ALMAN DİLİ ve EDEBİYATI DERGİSİ

YAYIN KURULU

Prof. Dr. Şârâ SAYIN

Prof. Dr. Nîlifer KURUYAZICI

Prof. Dr. Haluk ABBASOĞLU

YAZI İŞLERİ SORUMLUSU

Prof. Dr. Şârâ SAYIN

Prof. Dr. Şârâ Sayın
in Dankbarkeit gewidmet
im 45. Jahr
ihrer wissenschaftlichen Taetigkeit

INHALT / İÇİNDEKİLER

Bu Özel Sayı İçin Önsöz	VII
Şârâ SAYIN — Gespräch mit einem Gedicht von Sarah Kirsch	1
Manfred DURZAK — Das Landschaftsgedicht des Expressionismus	17
Yüksel ÖZOĞUZ — Mitteleuropa-Mittelmeer, Wien-Südliche Sonne, Bachmann — A. Ağaoğlu	35
Şârâ SAYIN — «Metallermüdung» von Tomris Uyar. Eine türkische Zeit-Geschichte	43
Helge JOB — Thomas Manns «Doktor Faustus» : Der Humanismus des fiktiven Erzählers Serenus Zeitblom und dessen Scheitern	49
Nilüfer KURUYAZICI — Türkische Migrantenliteratur unter dem Aspekt des 'Fremden' in der deutschsprachigen Literatur	59
Ülker GÖKBERK — Sürgünde Yazın, Yazında Sürgün : Yüksel Pazarkaya'nın 'Ben Aranıyor'una Bir Yaklaşım	75
Meral ORALIŞ — Göçmen Yazını İçinde Aras Ören'in Konumu	109
Yılmaz ÖZBEK — Yazılı Anlatım Yoluyla Eğitim	123
Zehra İPŞİROĞLU — Okuma Edimi ve Yazınsal Metin Türleri	129

VI

Norbert MECKLENBURG — «Kannitverstan» oder Die Kunst des Lesens	139
Kaoru NOGUCHI — «Was versteht ihr Japaner unter 'Literatur verstehen'?» Interkulturelle Überlegungen zur Tradition und Entwicklung des Literaturverständnisses in Japan	165
Tülin POLAT — Yazınsal Metinler ve Yabancı Dil Olarak Almanca	181
Nilüfer TAPAN — 20. Yüzyıl Almanca Öğretiminde Yöntem Arayışları	191
Gerhard NEUNER — Lernerorientierte Wortschatzauswahl und -vermittlung	207
Mustafa ÇAKIR — Zur Frage des Zweitspracherwerbs	225
Güler MÜNGAN — Eine semantische Untersuchung über die deutschen Auf-Verben und ihre Wiedergabe im Türkischen	235
Canan ŞENÖZ — Metindilbilim ve Yabancı Dil Öğretimi	257

TANITMALAR

Tahir BALCI — Methoden, Ziele und Ergebnisse der Dissertation «Linguistisch-Didaktische Bearbeitung sprachlicher Interferenzfehler bei fortgeschrittenen Lernern des Deutschen als Fremdsprache unter den Sprechern des Türkischen»	269
Mahmut KARAKUŞ — Peter Weiss, Belgesel Tiyatro ve «Soruşturma»	275

BU ÖZEL SAYI İÇİN ÖNSÖZ

Bugün 8. sayısını elinizde tuttuğunuz, bundan böyle de olanaklar elverdiğince iki yılda bir yayımlamayı düşündüğümüz «Alman Dili ve Edebiyatı Dergisi», İstanbul Üniversitesi Edebiyat Fakültesinin bir yayın organı olarak ilk kez 1954 yılında çıkmıştı. Bunu 1955, 1956 ve 1958 yıllarında çıkan sayılar izledi. İlk dört sayının yayın kurulu, o zamanki adıyla 'Alman Filolojisi' kürsüsünün kurucularından sayabileceğimiz Prof. Dr. Gerhard Fricke ve Prof. Dr. Burhanettin Batman'dan oluşuyordu. Ancak kürsünün birinci kuşak hocaları Safinaz Duruman'la Şârâ Sayın'ın - önceleri asistan, 1966'da çıkarılan 5. sayıda doçent, 1985'de çıkan 6. sayıda da profesör olarak - derginin çıkmasında hem yazıları hem de emekleriyle büyük katkıları olmuştur. O zamanlar henüz çok az öğretim üyesi bulunan Alman Filolojisi ancak Almanya'dan aldığı destekle dergiyi çıkarabiliyordu.

1987'de Prof. Dr. Safinaz Duruman'ın emekli olmasından sonra 1990 tarihini taşıyan 7. sayı ile dergiyi çıkarma işini Prof. Dr. Şârâ Sayın'la birlikte, bu arada yetişmiş 'ikinci kuşak' devraldı. Ama 1954'den 90'a kadar geçen uzun yıllar içinde bölümde bazı değişiklikler olmuştur. Artık yeni adıyla 'Alman Dili ve Edebiyatı Anabilim Dalı'nda ve gene Fakültemiz'e bağlı olan ve Prof. Dr. Şârâ Sayın'ın büyük katkılarıyla gelişen «Yabancı Diller Eğitim Bölümü Almanca Anabilim Dalı»nda, böyle bir derginin sürekli çıkarılabilmesini sağlayacak sayıda ve güçte öğretim üyesi yetişmişti. Bugün Almanya'dan da alınacak desteklerle ve her iki anabilim dalının ortak yayın organı niteliğinde dergiyi 2-3 yılda bir çıkararak geleceğini sürdürebileceğimizi düşünüyoruz. Böylelikle derginin kapsamı da genişleyebilecek edebiyat araştırmaları ve edebiyat eğitimi, dilbilim ve yabancı dil eğitimi konularında Almanca/Türkçe araştırmalara yer verilebilecek. Bu zengin konu yelpazesi içinde yurdumuzdaki meslektaşlarımıza olduğu kadar Almanya'da da se-

VIII

simizi duyurmak, çalışmalarımızı tanıtmak amacını güdüyoruz. Dergimiz bundan sonra Alman meslektaşlarımızın da tanıyacağı, yazı vermek isteyeceği, kültürlerarası bir forum olma niteliğini sürdürme çabasıdadır.

1993 Haziranında yayımlanan bu 8. sayının bir başka anlamının daha olmasını düşündük. İlk sayıdan bugüne dek bu dergiye büyük emek veren hocamız Prof. Dr. Şârâ Sayın, ilk üç yılı 'fahri asistan' olmak üzere 1948'den bu yana İstanbul Üniversitesi Edebiyat Fakültesi Alman Dili ve Edebiyatı Anabilim Dalı'nda görev yapmaktadır. Bu nedenle dergimizin bu sayısını, içinde yazıları olan bizleri yetiştiren hocamız Prof. Dr. Şârâ Sayın'a meslekteki 45. yılında bir armağan olarak sunmak istedik.

YÜKSEL ÖZOĞUZ — NİLÜFER KURUYAZICI

NİLÜFER TAPAN — TULİN POLAT — ŞEYDA OZİL — ZEHRA İPŞİROĞLU

MAHMUT KARAKUŞ — CANAN ŞENÖZ — MERAL ORALIŞ

